

**Beleidsplan stichting Geschied - en Oudheidkundig
Museum De Dorpsdokter
Hilvarenbeek 2016 tot en met 2020.**

Inhoudsopgave

1 Bestuurlijke visie.....	4
1.1 Kerntaak	4
1.2 Toekomstvisie.....	4
2 De collectie	6
2.1 Algemeen.....	6
2.2 Overzicht collecties (zie MUSIP-rapportage).....	7
2.2.1 dokterstassen	7
2.2.2 anesthesie	7
2.2.3 apotheek.....	7
2.2.4 chirurgie.....	7
2.2.5 diagnostiek	7
2.2.6 verloskunde	7
2.2.7 KNO.....	7
2.2.8 Oogheelkunde	7
2.2.9 Tandheelkunde.....	7
2.2.10 Therapie.....	7
2.2.11 Menselijk lichaam.....	7
2.2.12 Urologie	7
2.2.13 Medisch beeldmateriaal.....	7
2.2.14 Verpleging	7
2.2.15 Archeologie.....	7
2.2.16 Textiel	7
2.2.17 Tweede Wereldoorlog.....	7

2.2.18 Gilden	7
2.2.19 Ambachten	7
2.2.20 Maten en gewichten	7
2.2.21 Huisraad.....	7
2.2.22 Devotionalia	7
2.2.23 Beeldmateriaal	7
2.2.24 Documenten.....	7
2.2.25 Volksheiligen	7
3 Collectieregistratie, documentatie en onderzoek.....	8
3.1 Registratie.....	8
3.2 Documentatie	8
3.3 Onderzoek	8
4 Collectievorming.....	9
4.1 Verzamelen.....	9
4.2 Selecteren en afstoten	9
5 Behoud en beheer	10
5.1. Passieve conservering	10
5.2 Actieve conservering	10
6 Publiek.....	11
6.1 Doelgroepen.....	11
6.1.1 Openingstijden: https://www.museumdedorpsdokter.nl/openingstijden/	11
6.1.2 Tarieven: https://www.museumdedorpsdokter.nl/toegang/	11
6.2 Publieksactiviteiten	11
6.2.1 Presentatie van de collectie	11
6.2.2 Tijdelijke tentoonstellingen.....	11
6.2.3. Educatieve activiteiten	11
6.2.4 Horeca faciliteiten	12
6.2.5 Publicaties	12
6.2.6 Marketing en public relations	12

6.2.7 Overige publieksactiviteiten.....	12
7 Bedrijfsvoering	13
7.1 Huisvesting en veiligheid	13
7.2 Personeel en organisatie	13
7.3 Automatisering.....	13
7.4 Verzekeringen.....	13
7.5 Financiën en begroting: zie bijlage.....	13
7.6 Medewerkers: https://www.museumdedorpsdokter.nl/organisatie/	13

1 Bestuurlijke visie

1.1 Kerntaak

Het museum onderschrijft de ICOM-definitie; Een museum is een instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiele getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hier over informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.

Op grond van deze definitie heeft de Stichting Geschied- en Oudheidkundig Museum haar doelstelling in de statuten als volgt geformuleerd;

- de instandhouding en het beheer van museum De Dorpsdokter.
- De evenwichtige samenstelling en goede verzorging van een representatieve museumcollectie en de bevordering van een publiekgericht museumbeleid vooral gericht op de collectie van de Dorpsdokter en op de geschiedenis van de gemeente Hilvarenbeek.

Het museum beschikt als zodanig over twee kerncollecties, waarbij de collectie over de plaatselijke geschiedenis van lokaal belang is en de collectie over de Dorpsdokter van nationaal belang.

Deelcollecties zijn die van de apotheker, de tandarts, de fysiotherapeut, de EHBO, de Vroedvrouw en de wijkverpleegster.

1.2 Toekomstvisie

Door de verplaatsing van de toiletgroep naar de buitenkant van het museum is deze, behalve voor invalide bezoekers, ook toegankelijk voor de vrijwillig molenaars en de medewerkers van de heemtuin De Doornhof. Beide groepen maken al gebruik van het museum door het geven van cursussen. Dit leidt tot een versterking van het gehele complex; het museum, de molen en de heemtuin.

De vergroting van de expositieruimte biedt zowel de kern - als de deelcollecties de mogelijkheid tot uitbreiding.

- De depots zijn in 2009 heringericht.
- De bibliotheek is in 2009 geïnventariseerd.
- De registratie van voorwerpen wordt voortgezet. In 2010 is de registratie van beide kerncollecties afgerond. In 2011 wordt gestart met de deelcollecties. In 2014 moet e.e.a. afgerond zijn.
- De registratie van de Drogist wordt in 2014 gestart.
- De collectie wordt ontsloten door de publicatie van catalogi. Een eerste catalogus wordt uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan in 2011. Bij voldoende financiële middelen wordt om de twee jaar een catalogus uitgegeven.

- ☛ De voorlopige registratie in het museumregister was ingetrokken per 2004.
In 2010 start het museum met begeleiding van Erfgoed Brabant een traject wat moet leiden tot een “Geregistreerd Museum”. In 2011 is het museum een “Geregistreerd Museum” geworden.
- ☛ In augustus 2013 is de collectie verworven van het Nederlands Drogisterijmuseum. Dit nieuwe thema wordt geopend tijdens het Nationaal Museumweekend van 2014.
- ☛ Op het vlak van public relations wordt de samenwerking met de Stichting Hilvarenbeek Museumdorp, het Land van de Hilver en de VVV voortgezet.
- ☛ De verzameling van het museum is vrijwel compleet, uitbreiding geschiedt alleen in het geval van kwaliteitsverbetering. Dit betekent, dat het museum zich in de toekomst m.n. richt op het behoud van de collectie, de presentatie en een verantwoorde exploitatie.
- ☛ De tentoonstellingsruimte en het depot worden maximaal benut. Dat betekent, dat het museum zou moeten uitbreiden. Mogelijkheden zijn het woonpand naast het museum of een nieuwe vleugel aan de achterzijde. Vooralsnog zijn dit geen reële opties. Dit betekent, dat het museum geen grote bruiklenen of schenkingen kan aannemen en de collectie niet kan uitbreiden. Dat vormt een probleem, omdat het museum zich nu moet richten op de ontwikkelingen van de medische zorg na 1960. Een mogelijkheid is om naar een extern depot uit te zien.
- ☛ In augustus 2013 is een gesprek gevoerd met de gemeente over de huisvestingsproblematiek. De gemeente heeft geen mogelijkheden tot uitbreiding.
- ☛ In 2016 is het thema “de geschiedenis van Hilvarenbeek” tentoongesteld op de erfgoedzolder van de Beekse Toren.
- ☛ In juni 2016 heeft B&W besloten het naastliggende pand, Doelenstraat 51, te verhuren aan het museum.
- ☛ De vaste collectie zal op de begane grond te zien zijn.
- ☛ Twee ruimtes op de 1^e verdieping worden open depot en toegankelijk voor publiek. De derde ruimte dient voor de huisvesting van de Heemkundige Kring.
- ☛ De zolderruimte wordt depotruimte.
- ☛ De herinrichting van het museum is eind 2017 gereed.
- ☛ In 2018 wordt een nieuwe keukenruimte gerealiseerd.
- ☛ Bij voldoende financiële middelen wordt een nieuwe entree incl. de balie gerealiseerd in 2019 en 2020.

2 De collectie

2.1 Algemeen

Het verzamelgebied van het museum betreft;

Kerncollecties;

- De Dorpsdokter van 1800 tot 1950
- De Geschiedenis van Hilvarenbeek van prehistorie tot heden

Deelcollecties;

- De apotheker
- De tandarts
- De fysiotherapeut
- De EHBO
- De wijkverpleegster
- De Vroedvrouw
- De Drogist

2.2 Overzicht collecties (zie MUSIP-rapportage)

2.2.1 dokterstassen

2.2.2 anesthesie

2.2.3 apotheek

2.2.4 chirurgie

2.2.5 diagnostiek

2.2.6 verloskunde

2.2.7 KNO

2.2.8 Oogheekunde

2.2.9 Tandheekunde

2.2.10 Therapie

2.2.11 Menselijk lichaam

2.2.12 Urologie

2.2.13 Medisch beeldmateriaal

2.2.14 Verpleging

2.2.15 Archeologie

2.2.16 Textiel

2.2.17 Tweede Wereldoorlog

2.2.18 Gilden

2.2.19 Ambachten

2.2.20 Maten en gewichten

2.2.21 Huisraad

2.2.22 Devotionalia

2.2.23 Beeldmateriaal

2.2.24 Documenten

2.2.25 Volksheiligen

3 Collectieregistratie, documentatie en onderzoek

3.1 Registratie

Een goede, overzichtelijke beschrijving van alle voorwerpen van de collectie is een absolute voorwaarde voor een verantwoord collectiebeheer. Een werkgroep heeft beide kerncollecties vastgelegd in een geautomatiseerd registratiesysteem (Adlib). Daarbij gaat het om inventarisnummer, objectnaam, toestand, verwervingsgegevens, standplaats en een afbeelding. Alle objecten zijn zichtbaar genummerd.

Er bestaat een systeem voor een voorlopige registratie, d.w.z. als voorwerpen het museum binnenkomen als bruikleen, aankoop of schenking worden deze direct voorzien van een voorlopig registratienummer. Op dat moment worden de voorwerpen ook direct gefotografeerd.

Er is een register voor de interne verplaatsing van objecten.

In 2010 zijn de kerncollecties t.w. De Dorpsdokter en de Geschiedenis van Hilvarenbeek en Diessen volledig geïnventariseerd. De Dorpsdokter ca. 900 voorwerpen, waarvan 1% in bruikleen is.

De Geschiedenis omvat ca. 350 voorwerpen, waarvan 15% in bruikleen.

In 2011 start de registratie van de deelcollecties. Deze moet in 2014 afgerond zijn.

Hierna wordt gestart met de registratie van De Drogist.

3.2 Documentatie

Aanvullend op de basisregistratie worden de gegevens over de collectie vastgelegd en ontsloten. Kennis over de collectie wordt zichtbaar en is nodig om de cultuurhistorische waarde te bepalen. De documentatie wordt gebruikt voor het maken van tekstbordjes, het samenstellen van een catalogus (2011), informatie op de website, voor de beschrijving van in bruikleen gegeven voorwerpen t.b.v. exposities en het samenstellen van rondleidingen en lezingen.

3.3 Onderzoek

Onderzoek is nodig bij het maken van teksten bij een tentoonstelling, ter voorbereiding van een restauratie, een aankoop of in verband met een publicatie. Jaarlijks verzorgt het museum publicaties in medische geschriften en werkt het mee aan tentoonstellingen van collega musea.

4 Collectievorming

4.1 Verzamelen

De collectievorming is gericht op het opvullen van hiaten in de kern- en deelcollecties door aankopen vanuit het eigen budget (3000 euro per jaar), door financiering door de Vrienden van het Museum, dan wel met externe subsidies. Bruiklenen worden enkel aanvaard als ze direct tentoongesteld kunnen worden, terwijl bij schenkingen wordt aangegeven, dat enkel de bijzondere voorwerpen worden aanvaard, dat niet-interessante doublures dan wel voorwerpen die in slechte staat verkeren en of een bovenmatig beslag leggen op depotruimte direct worden afgestoten.

Aankopen geschieden via de antiekhandel, medische instellingen en particulieren.

Beslissingen m.b.t. het bovenstaande worden genomen door de directeur en de medisch conservator.

De verzameling van de Dorpsdokter is nagenoeg compleet. Uitbreiding geschiedt enkel in geval van kwaliteitsverbetering of met voorwerpen, die aan een specifieke arts toegeschreven kunnen worden.

De verzameling van de Geschiedenis van Hilvarenbeek en Diessen is nagenoeg compleet.

Enkel archeologische voorwerpen, die een hiaat in de collectie opvullen, worden verworven.

4.2 Selecteren en afstoten

Voorwerpen, die niet binnen de doelstelling van het museum vallen worden niet geaccepteerd c.q. verworven. Voorwerpen, die wel worden verworven worden geselecteerd op zeldzaamheidswaarde, leeftijd en conserveringstoestand. Voorwerpen, die toegeschreven kunnen worden aan een bepaalde gebruiker hebben een meerwaarde.

Naast het afstoten en selectie aan de poort zijn in de afgelopen jaren overtollige objecten geschonken dan wel in bruikleen gegeven aan museumbrouwerij de Roos, het Regionaal Archief Tilburg (prenten en de hele fotocollectie), de gemeente Hilvarenbeek, Boerderijmuseum 't Grutje, stichting de Beekse Toren, particulier schoenenmuseum van Bommel en de Stichting Andreas Schotel uit Esbeek.

Beslissingen m.b.t. het bovenstaande worden genomen door de directeur en de medisch conservator.

Bij het afstoten van collecties wordt de Gedragslijn voor de museale beroepsethiek en de Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO) gevolgd.

5 Behoud en beheer

5.1. Passieve conservering

Om de collectie zo goed mogelijk te beheren spelen de volgende factoren een rol:

- ☛ Het gebouw; lekkages zijn door de verhuurder, de gemeente Hilvarenbeek verholpen. De dakbedekking wordt in 2011 vernieuwd. De onderhoudstoestand van kozijnen en deuren is goed.
- ☛ In 1995 is het museum voorzien van UV werend glas. Blijkens meting in 2010 voldoet de UV wering nog aan de normen.
- ☛ Het klimaat; In 2007 is de heteluchtverwarming vervangen door centrale verwarming. Hierdoor kan het gebouw op een constante temperatuur gehouden worden. De luchtvochtigheid is in de winter constant (onder de 60) en 's zomers te hoog (60-80).
Het museum heeft geen kwetsbare collectie, waardoor een tijdelijke hoge luchtvochtigheid geen probleem hoeft te zijn. Om e.e.a. te monitoren is in 2011 een thermohygrograaf geplaatst.
- ☛ In 2011 wordt de dakbedekking vervangen, hierbij zal een ventilatie dakkap aangebracht worden.
- ☛ In 2009 is het verlichtingssysteem van algemene verlichting en rails met spots vervangen door een algemene, energiezuinige verlichting met een lage Lux-waarde.
- ☛ Het museum neemt deel aan het Cultureel Preventienetwerk Tilburg-Hilvarenbeek.

5.2 Actieve conservering

- ☛ Bij de registratie wordt beoordeeld c.q. aangegeven of conservering dan wel restauratie noodzakelijk is.
- ☛ Kwetsbare voorwerpen worden zo min mogelijk aan de buitenwanden opgehangen.
- ☛ In de depots worden de voorwerpen in zuurvrije kartonnen dozen opgeborgen. De meeste objecten (80%) worden in vitrines tentoongesteld.
- ☛ Een deel in een open opstelling, waarbij sprake is van een fysieke afscheiding. De fysieke afscheiding van de alchemist wordt in 2011 verhoogd.
- ☛ T.a.v. het verloskundejournaal, de receptenboeken in de apothekerskast en het werk van Goropius Becanus geldt dat maandelijks een andere bladzijde getoond wordt.
- ☛ De wissellijsten worden in 2013 voorzien van zuurvrij karton.
- ☛ In 2011 wordt gestart met controle van de onderhoudstoestand en evt. restauratie de tentoongestelde collectie. Dit is afgerond in 2013.
- ☛ Achter het skelet van Piet Stams wordt een zonwerend gordijn aangebracht.
- ☛ T.b.v. de rondleidingen wordt een gebruikscollectie gemaakt voor demonstraties.

6 Publiek

6.1 Doelgroepen

- ☛ Individuele bezoekers (overwegend toeristen en medisch geïnteresseerden)
- ☛ Groepsbezoeken uit de medische sector
- ☛ Groepsbezoeken van families, bedrijven, heemkundige kringen, touroperators
- ☛ Basisscholen uit Hilvarenbeek en omgeving met het project Museumschatjes

6.1.1 Openingstijden: <https://www.museumdedorpsdokter.nl/openingstijden/>

6.1.2 Tarieven: <https://www.museumdedorpsdokter.nl/toegang/>

6.2 Publieksactiviteiten

6.2.1 Presentatie van de collectie

De kerncollectie van de dorpsdokter omvat de periode 1800-1950. De verschillende disciplines van de dokter op het platteland worden thematisch gepresenteerd.

De kerncollectie van de Geschiedenis van Hilvarenbeek omvat de periode van de prehistorie tot heden. De collectie wordt chronologisch gepresenteerd.

De deelcollecties de apotheker, de tandarts, de fysiotherapeut, de EHBO-er en de Wijkverpleegster worden deels thematisch, deels evocatief gepresenteerd.

In 2010 zijn de tekstbordjes in de vitrines herzien en aangevuld. Per deelcollectie wordt een flyer gemaakt, welke door de individuele bezoeker gebruikt kan worden (2013).

6.2.2 Tijdelijke tentoonstellingen

Op grond van ervaringen uit het verleden organiseert het museum geen tijdelijke tentoonstellingen meer. De inspanningen leidden niet tot hogere bezoekersaantallen.

Het museum organiseert wel desgevraagd tijdelijke tentoonstellingen op locatie. In 2009 tijdens een artsencongres en 200 jaar zorg in Tilburg.

Daarnaast werkt het museum mee aan tijdelijke tentoonstellingen van collega-musea (in 2009 in Sneek en Hardinxveld-Giessendam). In 2010 de van Gogh tentoonstelling in Nuenen en de bibliotheek van Hilvarenbeek.

6.2.3. Educatieve activiteiten

Groepen worden ontvangen met de voordracht "Help de dokter vertelt". In 2013 zal de voordracht aangevuld worden met een power-pointpresentatie.

Voor het basisonderwijs zijn lesbrieven beschikbaar en het project "Het dokterstasje" met kijk- doe- en maakopdrachten w.o. een dvd, getiteld "het dokterstasje".

Voor het project Museumschatjes zijn kijk- en doe opdrachten beschikbaar.

Voor buitenlandse bezoekers is een korte beschrijving beschikbaar in het Engels, Frans en Duits.

In 2010 is een educatief beleidsplan opgesteld.

Voor bezoekers met een medische achtergrond is een dvd beschikbaar met interviews met dokters in de jaren '50 en '60.

6.2.4 Horeca faciliteiten

Groepen kunnen desgewenst koffie/thee met of zonder cake/gebak verkrijgen. In samenwerking met de horeca zijn er diverse mogelijkheden, waarbij ook de ontvangstruimte gehuurd kan worden.

6.2.5 Publicaties

Het museum heeft een eigen website.

Hier zijn catalogi en aanwinsten te lezen.

6.2.6 Marketing en public relations

Het museum is aangesloten bij Erfgoed Brabant.

Het museum werkt samen met de zes andere musea in Hilvarenbeek in de Stichting Hilvarenbeek Museumdorp, het Land van de Hilver en met de plaatselijke VVV. Beide organisaties bieden arrangementen aan waarin een museumbezoek is opgenomen.

Gezamenlijk zijn de musea vertegenwoordigd op diverse toeristische beurzen.

Het museum geeft een eigen folder uit en is opgenomen in een groot aantal gidsen w.o. de museumkrant en de vakantiekrant.

6.2.7 Overige publieksactiviteiten

Het museum neemt deel aan het Nationaal Museumweekend en Open Monumentendag.

Daarnaast organiseert het museum bijeenkomsten voor de Vrienden van het Museum en leden van de Heemkundige Kring.

7 Bedrijfsvoering

7.1 Huisvesting en veiligheid

In overleg met de brandweer is een calamiteitenplan opgesteld.

Het museum heeft een alarmeringssysteem, bestaande uit een stil alarm naar drie medewerkers. Kwetsbare voorwerpen bevinden zich in vitrines, bij de evocatieve opstellingen is er sprake van een fysieke afscheiding.

Het museum is aangesloten bij de Museumwacht.

7.2 Personeel en organisatie

Het museum is een Stichting. Het bestuur wordt gevormd door de leden van het bestuur van de heemkundige vereniging Ioannes Goropius Becanus, waaraan een conservator is toegevoegd namens het museum.

Het museum kent alleen vrijwilligers als medewerker en heeft een directeur, conservatoren, rondleiders en een werkgroep Inrichting. De vrijwilligers kunnen een beroep doen op de regeling Vrijwilligersvergoeding.

De openstelling geschiedt met behulp van vrijwilligers.

De rondleiders worden jaarlijks bijgeschoold door de directeur en de medisch-conservator.

Beide volgen workshops van de Stichting Historia Medicinae op het gebied van het Medisch Erfgoed. De medisch-conservator is lid van de landelijke werkgroep Medische Geschiedenis.

In 2010 volgen 2 conservatoren de cursussen “Kiezen voor klasse(n)” en “Subsidies en fondsen”. Twee medewerkers zijn geschoold in het programma Adlib. Twee medewerkers hebben de cursus calamiteiten van Erfgoed Brabant gevolgd. Twee medewerkers hebben de cursus Collectiemanagement gevolgd in 2012.

Gelet op de vergrijzing van het vrijwilligersbestand gaat het museum op zoek naar enkele nieuwe c.q. jongere vrijwilligers, bij voorkeur met als achtergrond de Verpleegkunde.

7.3 Automatisering

Het collectieregistratiesysteem is geautomatiseerd. De bezoekersregistratie geschiedt handmatig.

7.4 Verzekeringen

De collectie van het museum is verzekerd tegen diefstal en beschadiging. Het pand is verzekerd door de gemeente. Voor medewerkers en bezoekers is er een aansprakelijkheidsverzekering. Daarnaast zijn de vrijwilligers verzekerd via een collectieve vrijwilligersverzekering van de gemeente Hilvarenbeek

7.5 Financiën en begroting: zie bijlage.

7.6 Medewerkers: <https://www.museumdedorpsdokter.nl/organisatie/>